

De Bietplanter

MAANDBLAD CBB • JAARGANG 53 NR 554 • MAART 2019 • P 806265

3

Grote opkomst voor de in januari georganiseerde obligatiehoudersvergaderingen.

kort geoogst

De totale Braziliaanse export voor het verkoopseizoen 2018/19 wordt geraamd op 19,6 miljoen ton, het laagste niveau sinds 2007, volgens de Foreign Agricultural Service, een instantie binnen het Amerikaanse landbouwdepartement. De daling wordt verklaard door een lagere suikerproductie.

Frankrijk: de coöperatie Cristal Union, de nummer 2 in Frankrijk, heeft aangekondigd 22 à 24 euro te betalen per ton suikerbieten gecontracteerd voor het seizoen 2018 (basis 16°, met inbegrip van bietenpulp). Voor de oogst 2017 werd een gemiddelde prijs betaald van 27,40 euro. De suikerproducent Lesaffre Frères blijft ondertussen 27,1 euro per ton bieten betalen (pulp inbegrepen) in 2019, omdat die prijs vermeld staat in een driejarig contract dat dit familiebedrijf had afgesloten met zijn producenten.

Spanje: de suikergroep Azucarera Iberia kondigt een prijsverlaging aan voor de suikerbieten van 6,50 euro, tot 26 euro per ton voor de campagne 2019/20. Dit besluit werd genomen als gevolg van de dalende suikerprijzen.

Verenigde Staten: president Donald Trump heeft de nieuwe Farm Bill ondertekend, met hogere tarieven voor de leningen aan de suikersector. De Farm Bill ondertekend in december 2018, die het Amerikaans suikerbeleid verlengt met vijf jaar, wordt ten volle gesteund door de suikerfabrikanten en de landelijke staten van de Verenigde Staten.

Rusland: de suikerproductie 2018/19 zou open naar 6 miljoen ton suiker, volgens het ministerie van Landbouw. Rusland heeft zijn suikerproductie in de afgelopen tien jaar verdubbeld en heeft zelfs geëxporteerd, voornamelijk naar de naburige voormalige Sovjetrepublieken. Met de suikerbietenproductie van 2019 en de suikervoorraad zal Rusland zijn binnenlandse consumptie kunnen dekken en de export verhogen.

Verenigd Koninkrijk: EU-verbod neonicotinoïden bedreigt de levensvatbaarheid van de bietenproductie van East Anglia in het oosten van het land volgens de Britse krant Eastern Daily Press. In 2019 zal voor het eerst in 25 jaar er geen bescherming zijn via zaadbehandeling tegen bladluizen die de vergelingsziekte overbrengen - een ziekte waardoor de opbrengst tot 47 procent lager kan uitvallen.

De universiteiten van Liverpool en Kopenhagen lanceren SWEET, een vijfjarige studie om de risico's en voordelen van het gebruik van suikersubstituten in voeding te identificeren. Het project SWEET wordt gefinancierd door de Europese Commissie en door Horizon 2020 en krijgt de steun van een consortium van 29 pan-Europese onderzoekspartners, consumenten en industrie.

Maandblad van de Confederatie van de Belgische Bietenplanters
vzw CBB • Anspachlaan 111 Bus 10 • 1000 Brussel
T. 02 513 68 98 • F. 02 512 19 88 • www.cbb.be • lebetteravier@cbb.be
Twitter: @cbb_nl

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever Marcel Jehaes, Voorzitter CBB
Directeur van de publicatie Peter Haegeman
Uitgave en publiciteit Bernadette Bické - Martine Moyart
Verantwoordelijke voor de suikerbietechniek KBIVB-Tienen
Druk Corelio Printing
Jaarabonnement € 12,00 EU-land € 22,00 niet EU-land € 27,00
IBAN BE 70 1031 0384 3925 • BTW BE 0445.069.157

Dank u wel Jean-Pierre Vandergeten

8-9

2

EEN START VAN HET JAAR MET VERRASSEWENDINGEN!

KWS Beet Seed Service – exclusief voor u

BEDANKT VOOR UW VERTROUWEN

Bij herzaai, 50 % korting op de normale zaadprijs.

- Registreer uw velden en zaden voor 15 april.
- Geef uw schade aan.
- Koop KWS zaden.
- Verzoek om terugbetaling met factuur van levering of blauwe etiketten.
- Terug betaling.

www.kwsbenelux.be/beetseedservice

SEEDING THE FUTURE
SINCE 1856

Een start van het jaar met verrassende wendingen!

Wat een onzekere en spannende tijden beleven we toch! Zowel in eigen land als op het wereldtoneel lijkt geen dag op een andere. Ministers nemen individueel of collectief ontslag, regeringen gaan voor maanden in lopende zaken, nieuwe bewegingen rond klimaat of met sociaal-economische verzuchtingen komen en gaan allicht ook.

En, in alle bescheidenheid, de suiker- en suikerbietfilière blijft niet achter...

Nauwelijks enkele dagen nadat de ledenkringen van SOPABE-T beslisten om een belangrijk deel van hun participatie te heroriënteren naar Südzucker (zie hieronder), kwam er onheilspellend nieuws uit Mannheim... Het management kondigde aan het bedrijf aan de volatiele en lage suikerprijzen te willen aanpassen door een jaarlijkse suikerproductiebeperking met zowat 700.000 ton en een kostenbesparing van circa 100 miljoen euro per jaar. Dat ook uitdrukkelijk naar fabriekssluitingen werd verwezen, zorgde in de verschillende landen voor koude rillingen...

Twee bedenkingen daarbij. De signalen die we opvangen, lijken er allereerst op te wijzen dat ons land, alvast bij het sluiten van productievestigingen, buiten schot blijft. Dat verwachten we ook, want de zogenaamde "prioriteitsakkoorden" tussen Südzucker en zowel SOPABE-T als CBB, zijn nog steeds geldig. Bovendien is de Belgische suikerbiet-suikerfilière structureel een sterk ecosysteem dat bij de beste leerlingen van de Europese klas hoort.

Secundo, bevestigt de aankondiging wat we allang weten: er is te veel suiker op de markt, zeker sinds het verdwijnen van de quota eind 2017. Dat een toonaangevende speler als Südzucker hieraan nu wat wil doen, is, los van de mogelijk pijnlijke maatregelen die hiermee gepaard gaan, eigenlijk goed nieuws. Het kan de voorbode zijn van een nieuw marktevenwicht, met hogere suikerprijzen en dus ook opnieuw een meer correcte prijs voor de suikerbieten dan vandaag.

De beslissing van SOPABE-T om, samen met de Duits plantersorganisaties, met één stem in de Toezichtsraad van Südzucker te spreken en er natuurlijk ook te gaan luisteren, zou ons moeten toelaten de strategie van het bedrijf van dichtbij op te volgen.

Een andere soap, met elke dag bijna een nieuwe wending, is die van de gewasbeschermingsmiddelen. In België spelen de neonicotinoïden een hoofdrol. Nauwelijks enkele weken nadat België de sector terecht een broodnodige nooduitzondering (weliswaar met zeer strikte beperkingen qua teeltrotatie) toekende op het Europese verbod, herontdekten een aantal parlementsleden een wetsvoorstel van jaren terug. Niet gehinderd door veel terreinkenissen, willen ze hiermee de verkoop van biociden en gewasbeschermingsmiddelen met neonicotinoïden als actief bestanddeel verbieden. Het is spijtig vast te stellen dat ze hiermee kritiekloos meesurfen op de perceptie alsof alle gewasbeschermingsmiddelen schadelijk én overbodig zouden zijn. We hopen - en werken eraan - dat het gezond verstand uiteindelijk mag zegevieren.

Toch betekent dit niet dat de sector doof blijft voor een aantal verwachtingen van de samenleving. De zoektocht naar zowel efficiënte als milieu-neutrale middelen en technieken moet hoog op de agenda staan. Het interview met Jean-Pierre Vandergeten, de afscheidnemende directeur van het Bieteninstituut, elders in dit nummer leest als een geschiedenis van het toegepast wetenschappelijk onderzoek in onze sector gedurende de laatste decennia. Het laat zien dat we stapsgewijs alsmaar "beter" zijn gaan werken en laat verhopen dat dat ook in de toekomst het geval zal zijn.

Ondertussen is een redelijke en pragmatische benadering van gewasbeschermingsmiddelen primordiaal. En geeft de overheid daarbij ook alle kansen én tijd aan verder toegepast onderzoek. Een "stop and go"-beleid is in ieder geval uit den boze.

We beleven inderdaad spannende en onzekere tijden. Maar té onzeker, zeker als we als sector of overheid het stuur zelf in handen hebben, hoeft nu ook weer niet. ■

Peter Haegeman,
Secretaris-generaal CBB

Südzucker schroeft suikerproductie terug met 700.000 ton per jaar

Südzucker heeft begin februari een herstructureringsplan aangekondigd en wil daarbij een kostenbesparing doorvoeren van plusminus 100 miljoen euro per jaar. Dit betekent een globale productiedaling tot 700.000 ton per jaar en fabriekssluitingen. Het zou alvast gaan om twee suikerfabrieken in Duitsland (Brottewitz en Warburg).

Beide fabrieken, die jaarlijks ongeveer 200.000 ton suiker produceren zouden evenwel nog open blijven tijdens de campagne 2019.

De fabrieken van de Tiense Suikerraffinaderij, Belgisch filiaal van Südzucker, zouden niet getro-

fen worden door de herstructureringsplan. Een geruststellende boodschap die inmiddels werd overgemaakt aan alle suikerbietplanters die leveren aan de Tiense.

Südzucker wil de herstructureringsplan doorvoeren omdat de wereldprijzen zich op hun laagste niveau bevinden sedert 2008 als gevolg van een mondiaal en Europees suikeroverschot voor het tweede jaar op rij. Südzucker met een jaarlijkse suikerproductie van 5,9 miljoen ton heeft een exploitatieverlies van 23 miljoen euro aangekondigd in het derde kwartaal van het boekjaar. ■

Südzucker zou twee van zijn negen suikerfabrieken in Duitsland sluiten, allicht Brottewitz (foto) in de staat Brandenburg en Warburg in Noord-Rijnland.

Europese Unie: een richtlijn ter bestrijding van oneerlijke handelspraktijken

Op 19 december 2018 bereikten het Europees Parlement, de Raad en de Commissie een akkoord over een richtlijnvoorstel van de Commissie over oneerlijke handelspraktijken. Dit voorstel zal alle Europese landbouwers en de overgrote meerderheid van de Europese bedrijven uit de agrovoedingsindustrie (met een omzet tot 350

miljoen euro) beter beschermen tegen oneerlijke handelspraktijken. De nieuwe regels zullen betrekking hebben op detailhandelaren, levensmiddelenverwerkers, groothandelaren, coöperaties en producentenorganisaties, en ook op individuele producenten die zich met oneerlijke handelspraktijken inlaten.

Zestien oneerlijke handelspraktijken worden verboden, zoals onder meer de laattijdige betaling voor bederfelijke voedingsmiddelen, de annulering op het laatste moment van een bestelling, de eenzijdige wijziging van de leveringsvoorwaarden of met terugwerkende kracht, het misbruik van vertrouwelijke informatie en vergelding of dreigin-

gen van vergelding tegen de leverancier. De tekst van het voorstel moet nog officieel worden goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad. Nadien moeten de lidstaten de nieuwe wetgeving omzetten in hun nationale wetgeving. ■

Eerste bijeenkomst van "High Level Group on Sugar"

Op 29 januari jl. kwam, op initiatief van Europees landbouwcommissaris Phil Hogan, de "High Level Group on Sugar" voor het eerst samen.

De opdracht van die groep is ideeën uit te wisselen over de situatie van de suikermarkt in de Europese Unie. De groep moet ook mogelijke oplossingen en beleidsvoorstellen bekijken en beoordelen. Daarbij moet ze nagaan in welke mate deze geschikt en effectief zijn om de huidige problemen aan te pakken. Vele van die problemen komen tot uiting in een lage suikerprijs en de daarmee verbonden lage prijs die de bietentelers voor hun productie ontvangen.

Tijdens de eerste bijeenkomst zat de Europese Commissie samen met vertegenwoordigers van de lidstaten. Alle lidstaten hebben er de situ-

atie van hun suikersector sinds de hervorming van 2006 tot en met de huidige post-quotumperiode toegelicht. Ze gaven ook een overzicht van de maatregelen die zij tot nu toe hebben toegepast om zich voor te bereiden op de afschaffing van de quota.

Bientelers met de rug tegen de muur

De CBB gaf de Belgische vertegenwoordigers binnen de High level group een aantal boodschappen mee, in samenspraak met de Europese collega's van CIBE.

Daarbij werd onderstreept dat de sector het einde van de quota moet dragen zonder begeleidende maatregelen en zonder werkbare vangnetten in de gemeenschappelijke marktordening. Tegelijk hebben de telers een verzwakte positie binnen de keten, waarbij er geen risicomanagement tools ter beschikking staan die de volatiele prijzen, marges en inkomens opvangen. Ook de transparantie over de waar-

dedeling en de beschikbare indicatoren die zouden kunnen helpen om zich tijdig aan marktsignalen aan te passen, laten te wensen over. Daarbovenop komen dan nog eens de verboden en de steeds grotere druk op gewasbeschermingsmiddelen, samen met toenemende dumping door derde landen op de wereldmarkt.

Volgende vergadering: 19 maart

Op 19 maart zal een tweede vergadering worden georganiseerd waaraan ook stakeholders zouden kunnen deelnemen. De Europese Commissie wil dan ook mogelijke maatregelen bespreken die de situatie van de sector zouden kunnen verbeteren.

De CBB blijft in contact met de Belgische leden van de High level group om input te leveren en zodoende de stem van de bietentelers te laten horen. Dit gebeurt overigens in nauw overleg met CIBE. ■

Voorlopige balans van de campagne 2018/19

Betere opbrengsten dan aanvankelijk verwacht en uitzonderlijke suikergehaltes kleurden de voorbije campagne.

De bietenopbrengsten in ons land variëren sterk als gevolg van de droogte tijdens de voorbije zomer. Bij Iscal bedraagt het gemiddelde rendement 76,90 ton per hectare en bij TS 81,10 ton per hectare. Het gemiddeld suikergehalte bij Iscal bedraagt 18,43% en bij TS 18,63%.

De ingezaaide oppervlakte bedroeg ongeveer 63.700 ha met een uitzonderlijk lange campagne. Iscal heeft de campagne afgerond op 18 januari (116 dagen) en TS op 31 januari (136 dagen).

Bietencampagne 2018/19 in België

		ISCAL	TS
Begin campagne fabriek		25/sep	18/sep
Einde campagne fabriek		18/jan	31/jan
Opbrengst	t/ha	76,90	81,10
Suikergehalte	%	18,43	18,63
Totale tarra ¹	%	11,68	2,76
Grondtarra ¹	%	3,90	2,58
Niet Conforme Bieten		-	5
		Koptarra	Groentarra
op BRUTO ¹	%	7,78	0,18
op NETTO	%	8,11	-

¹ = % bruto gewicht

		ISCAL	TS
Droge stof Pulp			
Natte Pulp		11,10	10,29
Perspulp		22,58	23,82

NB Iscal Ontkopte bieten / Koptarra: groen en rotte bieten inbegrepen / TS Volledige bieten

Europese Unie: productiedaling met 15 procent

Onlangs hetzelfde areaalniveau daalde de suikerproductie met 15 procent, van 21,3 Mt naar 18,2 Mt, volgens de ramingen van de Europese Commissie. Met een identiek invoerniveau (1,8 Mt), een aanzienlijke exportdaling (-1,5 Mt) en een daling van de Europese consumptie met 300.000 ton, krimpt de suikervoorraad tot 1,4 Mt op 30 september 2019 (tegen 2,4 Mt vorig jaar in dezelfde periode). ■

SOPABE-T kiest voor heroriëntering participatie naar Südzucker

In de tweede helft van januari kwamen de ledenkringen van SOPABE-T bijeen om zich uit te spreken over het voorstel van de Raad van bestuur over de verdere toekomst van een substantieel deel van de participatie. Een zeer ruime meerderheid van de talrijk opgekomen planters koos ervoor om, samen met de Duitse collega's, een sterkere greep op Südzucker na te streven.

Waar komen we vandaan?

Sedert 1992 hebben de planters van de Tiense Suikerraffinaderij geparticipeerd in de Tiense Suikerraffinaderij via SOPABE-T: eerst in de vorm van aandelen (1e schijf) vervolgens in de vorm van obligaties (2e, 3e en 4e schijf). Die drie leningen kwamen te vervallen op 31 januari jongstleden.

Tijdens de vergaderingen die werden gehouden tijdens de maand januari werd voorgesteld om de helft van de obligatieleningen in aandelen Südzucker te converteren en de terugbetaling van de tweede helft van de obligatieleningen uit te stellen tot 31 januari 2021.

Het is SOPABE-T die de aandelen Südzucker zal kopen en het risico zal dragen. De planters daarentegen zullen aandelen T ontvangen waarvan de waarde ongewijzigd blijft.

Het bietenaanbehouderchap versterken (via "SZVG", de participatienootschap van de 7 bietproductiezones in Zuid-Duitsland) in Südzucker. Het idee is niet nieuw, want in 1996 was de mogelijkheid al voorzien om de obligatieleningen (2e, 3e en 4e participatieschijf) te converteren in aandelen Südzucker.

Een ruim « ja »

Alle ledenkringen werden druk bijgewoond. Daarnaast waren regelmatig ook geïnteresseerde buitenstaanders aanwezig.

Uiteindelijk lieten 1.750 planters letterlijk en figuurlijk hun stem horen. Met zo goed als 40 procent van het totaal aantal bietentelers die aan Tiense Suikerraffinaderij leveren, kunnen we dus van een grote en representatieve opkomst spreken.

Er spraken zich niet enkel veel planters uit; ze deden dat ook op een duidelijk manier. Bijna drie op vier SOPABE-T-leden volgden immers hun collega's van de Raad van bestuur en keurden het voorstel goed. Met andere woorden: een zeer breed gedragen beslissing!

Waarom deze beslissing?

Waarom stelde de Raad van bestuur voor om de participatie te hand-

haven en te heroriënteren?

Deze heroriëntering beoogt een geleidelijk toetreding tot de Duitse coöperatieve structuur (SZVG), met de mogelijkheid elke stap te beoordelen. Hierdoor zal kunnen worden samengewerkt met de meerderheidsaandeelhouder (die, met de steun van een Oostenrijkse groep, al 68 procent van Südzucker bezit) en zal er een grotere invloed uitgeoefend worden op het niveau van de Raad van Bestuur van Südzucker.

1. De bestuursleden van SOPABE-T vinden dit de beste aanpak om de strategische doelen voort te zetten: een lonende prijs voor de biet en het Belgische productie-apparaat veiligstellen. De planters kunnen deze doelstelling nastreven zonder bijkomend geld te investeren omdat SOPABE-T al over de fondsen beschikt.
2. Door in fasen te werken kunnen we zien hoe de samenwerking verloopt. Tijdens de eerste fase van twee jaar, zullen we de mogelijkheid hebben om uit het project te stappen zonder vooropzeg. Dit is interessant gezien de bijzonder onzekere situatie op het vlak van suikermarkt, regelgeving, concurrenten,... Deze eerste "verkennende" fase zal de Raad van bestuur van SOPABE-T en uiteindelijk alle deelnemers de mogelijkheid geven om de voor- en nadelen te bekijken.
3. Door dicht bij de beslissingscentra van SZ in Mannheim te komen en bij de collega's in zeven andere Zuid-Duitse structuren die deel uitmaken van SZVG, zullen we meer rechtstreekse contacten hebben en dus over meer informatie beschikken dan vandaag. Het zal onze syndicale doelstellingen ten gunste van de planters-leveranciers TS kracht bijzetten.
4. Aan de werking van SOPABE-T verandert er niets. Alle mogelijkheden om individueel te vertrekken, onder dezelfde voorwaarden als vandaag, zullen blijven bestaan. De gezamenlijke hefboom opgebouwd door de planters en de gedeeltelijke conversie, vormen geen belemmering of obstakel voor de planter die zijn productie wil verminderen of ermee wil stoppen. Bovendien heeft de Raad van bestuur zelfs enkele versoepelingen aangebracht om zo goed mogelijk te kunnen reageren op alle situaties. Het was dus niet nodig de participatie, een gemeenschappelijk syndicaal-financieel instrument en het resultaat van een kwarteeuw werk, te ontmantelen. ■

Peter Haegeman,

Afgevaardigd bestuurder SOPABE-T

BEETSEEDSERVICE

Uw partner bij het herzaaien.
Een korting van 50 % in
geval van herzaai! Dat telt!

Is het u al overkomen dat uw bieten opnieuw moesten worden gezaaid omwille van verscheidene redenen zoals vorst, beschadiging door herbiciden, een onweer na de zaai,...? Dan bieden wij u graag onze nieuwe dienst aan, de KWS Beet Seed Service.

KWS biedt u zaad aan bij het herzaaien aan 50 % van de oorspronkelijke prijs. Het enige wat u moet doen is een ras van KWS kiezen en uw bietenveld registreren op www.kwsbenelux.be

De registratie in 2019 zal mogelijk zijn van zodra u de zaden ontvangt. De terugbetaling gebeurt via de suikerfabriek. Voor het herzaaien, gelieve contact op te nemen met uw Landbouwkundige dienst of KWS en geniet van de KWS Beet Seed Service.

www.kwsbenelux.com

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Weinig verbetering in het verschieft

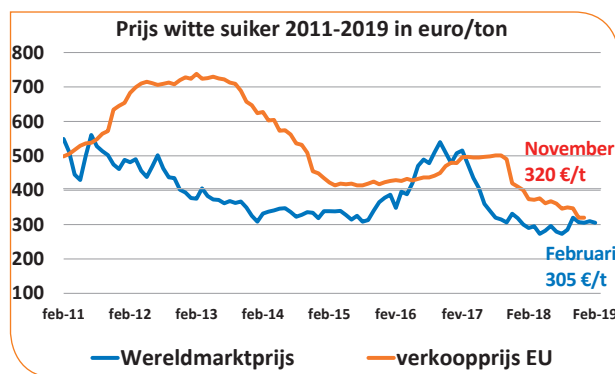
Op de wereldmarkt heeft de prijs voor witte suiker zich gestabiliseerd rond 305 euro per ton begin februari. De verkoopprijs van suiker in de Europese Unie bleef ook onveranderd tussen oktober en november 2018: gemiddeld 320 euro per ton. Het verschil tussen wereldmarktprijs en Europese prijs is zo goed als nihil.

Experts verwachten geen aanzienlijke verbetering van de wereldmarktprijs in de komende maanden. Voor 2019 voorziet ABN AMRO een sterkere real ten opzichte van de dollar, met name door het economisch beleid in de VS en een gunstiger beleggingsklimaat voor opkomende markten. Mogelijk wordt de wereldprijs voor suiker ondersteund als gevolg van de sterkere Braziliaanse real, maar ook als gevolg van negatieve aanbodvooruitzichten voor de suikersector in 2019. De Braziliaanse productie van suiker kan mogelijk tegenvallen in 2019. Dit heeft twee oorzaken. In eerste instantie zijn de weersomstandigheden voor suikerriet minder gunstig, waardoor de landbouwopbrengsten onder druk komen te staan. Daarnaast is het lucratiever om ethanol te produceren in plaats van suiker. Daardoor komen de geogoste hoeveelheden suikerriet en suikerbiet eerder terecht in de ethanolindustrie in plaats van de suikerindustrie.

ABN AMRO voorziet voor de rest van dit jaar een stabiele prijsontwikkeling van suiker. In Brazilië neemt de output af, maar de Indiase output neemt toe. Per saldo blijft de beschikbaarheid van suiker mondiaal voldoende, terwijl de vraag naar suiker verder groeit. Dat brengt enige prijsdruk met zich mee.

Europese suikerprijs blijft laag

Op 30 januari jongstleden deelde de Commissie de gemiddelde verkoopprijs van witte suiker binnen de Europese Unie mee voor de maand november 2018: 320 euro per ton. Een gemiddelde prijs zoals in oktober 2018 en dus nog altijd even rampzalig.

Volgens de regio's evolueren de regionale gemiddelde prijzen als volgt:

- in de landen van Centraal- en Noord-Europa: 329 €/t (325 €/t in oktober 2018)
- in België, Frankrijk, Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk: 308 €/t (307 €/t in oktober 2018)
- in de regio met de landen van Zuid-Europa: 368 €/t (380 €/t in oktober 2018).

Volgens de Commissie zal de oogstverwachting 2018/19 uitkomen op 18,2 miljoen ton suiker, een daling van 3 miljoen ton ten opzichte van de vorige campagne. Zij meldt ook een daling van de EU-suikervoorraad: 9,3 miljoen ton eind november 2018, wat minder is dan tijdens de drie laatste campagnes.

Positief voor de Europese markt is de aankondiging van een stijgende suikerprijs ten opzichte van de huidige niveaus. De tijdelijke derogaties op het verbod van neonicotinoïden in Oostenrijk, België, Tsjechië, Kroatië, Hongarije, Polen, Roemenië en Slowakije leiden tot betere perspectieven in Europa. Aan die lijst mogen ook Denemarken en Zweden worden toegevoegd, ook hier werd een derogatie toegestaan.

In suikerproducerende landen zoals Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Nederland zou de inzaai afnemen met ongeveer 10 procent. ■

Balans van een lange campagne

Na deze lange campagne (die eindigde op 17 januari 2019) is het nu tijd om de balans op te maken en lessen te trekken uit een seizoen dat een van de langste werd tot op heden.

Maar ook de volgende campagnes riskeren lang te duren. In 2018 werd het areaal aanzienlijk verhoogd en naar alle verwachting zal dit oppervlakniveau worden aangehouden tijdens de komende jaren.

Gezien van een navenante aanpassing van de verwerkingscapaciteit van de fabriek geen sprake is, stevent men de volgende jaren af op campagnes die, zoals de campagne 2018, circa 17 weken in beslag zullen nemen in plaats van de circa 12 weken zoals dit afgelopen jaren het geval was. Voor 2019 heeft men het over een zeer vroege start van de campagne, begin september.

Momenteel wordt de campagne 2018 geanalyseerd. In het bijzonder wordt het gedrag van het cichoreiras Larigot onder loep genomen door de interprofessionele gesprekspartners. Een eerste vergadering van uw comité met de vertegenwoordigers van de onderneming vond plaats op 12 februari. Uw comité hoopt tot een aanvaardbare oplossing te komen voor al de planters die schade ondervonden door de minder goede resultaten van dit ras in 2018.

Er wordt daarnaast een eisenpakket opgemaakt voor de volgende besprekingen met de onderneming, met name in functie van de aanzienlijke verlenging van de campagneduur in de toekomst. De planters menen immers dat dit de tot op heden gekende contractvoorwaarden substantieel wijzigt.

De reeds aan de orde gestelde dossiers zullen ook worden behandeld (organisatie van de planningen, systeem van groen licht voor het rooien, vergoeding late leveringen, bewaring van silo's op het eind van de campagne,...) ■

De vergaderingen die de onderneming na de campagne organiseert vinden plaats op:

6 maart om 14.00 uur in Nijvel (Vaillampont)

7 maart om 14.00 uur in Verlaine (ferme de Hepcée)

7 maart om 19.00 uur in Halle-Booienhoven (Gastromik) (Nederlands)

Uw aanwezigheid op de vergaderingen wordt zeer op prijs gesteld. Niet alleen wordt nuttige informatie verstrekt. Het is ook mogelijk om klachten in te dienen en om ideeën aan te reiken voor het verbeteren van de contractvoorwaarden.

Luc Rigo, Secretaris OPCO

Krachtige onkruidbestrijding in granen

SIGMA®

De suikerbiet en haar teelttechniek

PVBC - PROGRAMMA VOORLICHTING BIET CICHOREI, IN HET KADER VAN DE PRAKTIJKCENTRA

Rubriek opgesteld en medegedeeld onder de verantwoordelijkheid van het KBIVB, J.-P. Vandergeten Directeur KBIVB, met de financiële steun van de Vlaamse overheid.

Aandachtspunten voor de uitzaai: goed gestart is half gewonnen!!

Ronald EUBEN (KBIVB vzw—IRBAB asbl)

Februari is al goed begonnen, wat wil zeggen dat we ons stilaan kunnen voorbereiden op de uitzaai van de suikerbieten. Zowel op teelttechnisch als op economisch vlak zijn er heel wat uitdagingen. Kies je als landbouwer voor zaden zonder de gekende neonicotinoïden (Poncho Beta of Cruiser-Force), beginnen deze uitdagingen al van bij de uitzaai. Ook de bemesting vindt plaats vlak voor of vlak na de uitzaai.

Welke stikstofbemesting moet ik toepassen?

Eerst en vooral moet het duidelijk zijn dat het niet is omdat de opbrengst gedurende de laatste decennia toeneemt, dat daarom ook de stikstofbemesting moet toenemen. Onderzoek door verschillende instellingen bewijst dit. Zo toonde een grootschalig onderzoek van Dietmar Horn (Bodemgezondheidsdienst, Duitsland) dat het vermogen van de biet om voedingselementen te gebruiken om witsuiker te produceren de laatste 20 jaar gestegen is. De stikstofefficiëntie, of anders gezegd de hoeveelheid stikstof nodig om 1 ton witsuiker per ha te produceren, evolueerde van 10 kg N per ton witsuiker in de jaren 90 naar minder dan 8 kg N per ton witsuiker tussen 2010 en 2013.

BODEN	Hoeveelheid minerale stikstof toe te brengen in functie van de bodemeigenschappen en het kwaliteit- of humusgehalte van de bodem	100 kg/ha
Bodemtype:	Leem of zandleem	
C of Humusgehalte:	21,43,7,7, Humus 0,7, 0,7, of Humusgehalte grond of gronddekkende laag (afhankelijk van de bodem)	
SPEC	Hoeveelheid minerale stikstof toe te voegen in functie van bepaalde specifieke bodemeigenschappen	0 kg/ha
Specifieke kenmerken (1 of meerdere aandelen):	☐ geen speciale kenmerken ☐ zandige grond, slechte structuur, dichte vloegen, ondiepe bodem, stenen, 1 ☐ te laag pH (pH NCS < 7,0; bodemtype < 4,4; bodemtype < 5,7; zandbodemtype < 10,0)	
VOOR	Hoeveelheid minerale stikstof toe te voegen of af te trekken in functie van de voorzaai	0 kg/ha
Voorzaai:	geen, 0,1e of 0,2e	
GRONNEN	Hoeveelheid minerale stikstof af te trekken in functie van het gebruikte type groenbemester of breakcrop	-10 kg/ha
Groenbemester / breakcrop:	groenbemester (naar aanleiding van)	
ORGANISCH	Hoeveelheid minerale stikstof af te trekken in functie van het type toegevoegde organische stof en van de hoeveelheid en de periode van toediening	0 kg/ha
Organische bemesting - product:	periode van toediening	beschikbaarheid
☐ schuimende uitwerfproducten ☐ mest ☐ mestafval (voerresten) ☐ mestafval (afval) ☐ mestafval (afval) ☐ mestafval (afval) ☐ mestafval (afval)		

Figuur 1: Module « theoretisch advies voor minerale stikstofbemesting » van het KBIVB werd ontwikkeld in de jaren '85 – '90. De module is sinds 2006 beschikbaar op de site van het KBIVB. Het model is gebaseerd op enkele parameters die de bietenteler makkelijk zelf kan ingeven.

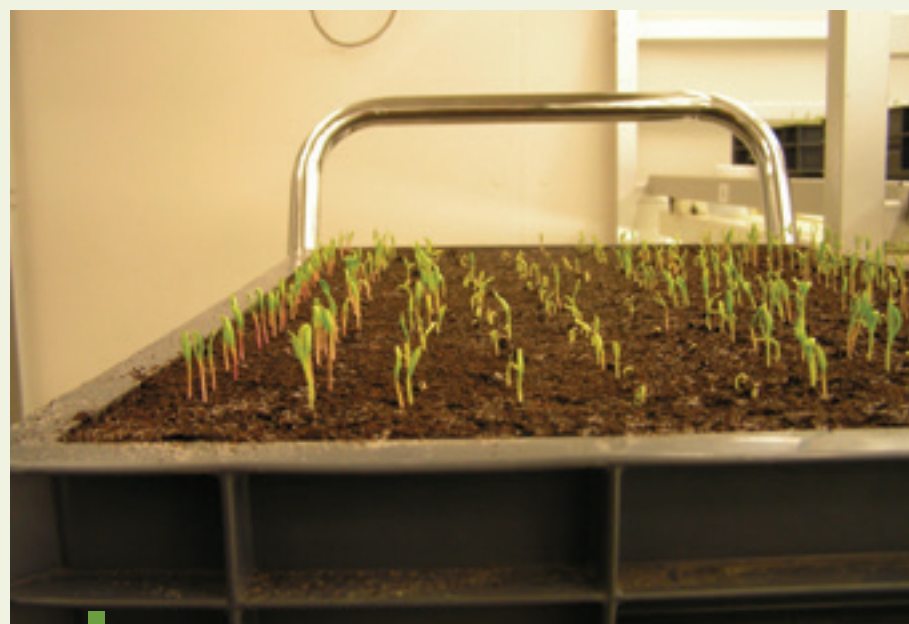
De suikerbiet heeft een totale stikstofbehoefte van ongeveer 250 – 280 kg/ha. Van die 250 à 280 kg/ha wordt een groot deel geleverd door mineralisatie vanuit de bodem. Op het einde van het groeiseizoen is deze hoeveelheid verdeeld over wortel, bladeren en reststikstof. Wees er bewust van dat een te hoge stikstofgift zich vertaalt in een te sterke bladproductie. Dit is negatief voor de suikeropbouw in de wortel. Wanneer er laat in het seizoen (vanaf half augustus) nog veel stikstof beschikbaar is of er nog veel stikstof mineraliseert als gevolg van een warme herfst, zal er steeds blad geproduceerd blijven worden, ten koste van de suiker. We ontwikkelden de online module 'theoretisch advies voor minerale stikstofbemesting' om telers hun stikstofgift te helpen afstemmen op de vraag van het perceel. Het model berekent op basis van een aantal in te geven parameters de noodzakelijke stikstofgift. Volgende parameters moeten ingegeven worden: bodemtype, koolstofgehalte, voorvrucht, type groenbedekker en organische bemesting. De ingave van de stikstofgehaltes aanwezig in het bodemprofiel zijn enkel noodzakelijk als er verwacht wordt dat het bodemprofiel veel stikstof bevat in februari. De module wordt regelmatig bijgewerkt en aangepast in functie van de bodemstalen die genomen worden door de labo's (requisud en BDB). We controleren ieder jaar of de resultaten van de module nog steeds het beste financiële rendement geven. Daarnaast wordt de module stikstofbemesting ieder jaar aangepast in functie van de bodemprofielen. De aanpassing is voorzien rond de 12e maart 2019.

Het zaad

2019 is het eerste jaar zonder het algemene gebruik van neonicotinoïden (NNI) in de zaadomhulling. De keuze met of zonder NNI is vaak afhankelijk van het bedrijfstype. Kiest u als landbouwer voor een omhulling met alleen Force, dan is de ideale zaaidiepte nog belangrijker. Verder in het artikel daarover meer.

Voor we van start gaan met zaaidbedbereiding of de uitzaai, moeten we even stilstaan met de kwaliteit van het zaad. Zaad dat gedurende 1 jaar bewaard werd, kan sterk achteruitgaan in kwaliteit. Proeven tonen aan dat slecht bewaard zaad grote opkomstproblemen kan geven. Bewaarde je zaad van de campagne 2018? Controleer dan zeker voor uitzaai of het zaad nog voldoende kiemkrachtig is. Probeer hiervoor praktijkomstandigheden na te bootsen om een correct resultaat te bekomen. Hoe ga je tewerk? Zaai een 50-tal zaadjes uit in een bak met potgrond op zo'n 2 cm

diepte. Bevochtig de bak matig en plaats deze in een koele ruimte van ongeveer 7 à 10°C. Bevochtig matig om de 2 à 3 dagen met een beetje water. Na 14 dagen moeten minstens 80% van de zaadjes (40 indien je er 50 zaaide) gekiemd en opgekomen zijn. Indien dat niet het geval is, raden we af om dit zaad nog te gebruiken.

Figuur 2: Zaai een 50-tal zaden, simuleer veldomstandigheden en controleer het aantal zaden die opkomen alvorens je oud zaad gebruikt.

Als je zaad van 2018 gebruikt, hou dan ook zeker rekening met de zaadomhulling. Je mag zaad met NNI uit 2018 gebruiken maar dan moet je voldoen aan de voorwaarden die dit jaar in de 120-dagenregeling opgenomen zijn (beperkingen bloeiende gewassen). Als je zaad over hebt kan je deze bewaren voor het volgende seizoen. Collega's van het IRS uit Nederland vergeleken een aantal bewaarmethodes met het oog op het behouden van een goede zaadkwaliteit. Vermijd vooral dat het zaad blootgesteld wordt aan een hoge luchtvochtigheid. Dit kan je makkelijk doen door het resterende zaad in een hermetisch afsluitbare verpakking te brengen samen met een zakje silicagel (figuur 3). De Silicagel gaat het aanwezige vocht uit de lucht onttrekken. Bestel echter niet meer zaad dan nodig want naast de kiemkracht kan ook de regelgeving van toegelaten middelen in de zaadomhulling snel veranderen. Zo weten we bijvoorbeeld niet of het in 2020 nog toegelaten zal zijn om NNI te gebruiken in de omhulling. Daarnaast is het wel zeker dat 2019 het laatste jaar is dat Thiram gebruikt mag worden in de omhulling. Enkel voor zaden behandeld met Force en/of Vibrance kan met zekerheid gezegd worden dat deze in 2020 opnieuw gebruikt mogen worden.

Figuur 3: Collega's van IRS uit Nederland vergeleken verschillende bewaarmethodes. Plaats het zaad in een hermetisch afsluitbare verpakking samen met een zakje silicagel.

Indien je verschillende rassen wil zaaien, zaai ze dan apart. Het heeft geen zin om verschillende rassen te mengen. Ook enkele rijen van ras x en enkele rijen van ras y heeft weinig zin. In geval van problemen met een bepaald ras is het veel moeilijker om een keuze te maken om al dan niet

te herzaaien, want de opkomst zal nergens laag genoeg liggen om een keuze te maken. Ook bij de bladziekte bestrijding kom je mogelijks voor een moeilijke keuze want ras x kan de behandelingsdrempel bereikt hebben, terwijl ras y nog kerngezond is en een bespuiting zinloos is. Tot slot zal de ontkoppeling ook moeilijker verlopen want de chauffeur van de rooier kan zijn machine bijna niet correct afstellen op al die verschillende bieten door elkaar. Meng dus geen rassen door elkaar.

Zaai- en zaaimachines

Directzaai (zaaien zonder voorafgaande grondbewerking) is mogelijk maar vaak geeft een bodembewerking meer zekerheid voor een goede opkomst. Voor een goede aandrukking en bedekking van het zaad is een laagje verkrumelde grond noodzakelijk. De verkrumelde laag moet niet veel dieper zijn dan de zaaidiepte van zo'n 2 à 3 cm. Stel bij de zaai- en zaaimachines de werkdiepte in op zo'n 5 cm. Frontwerkhuizen kunnen het aantal doorgangen doen verminderen en zijn een nuttige ballast bij het keren op de kopakker. Het gewicht van de trekker mag niet te hoog zijn omdat de bodem in het vroege voorjaar gevoelig kan zijn voor bodemverdichting maar moet voldoende zijn om het vermogen te kunnen overbrengen naar de bodem, want wielslip heeft ook een versmerende werking op de bodem. Steeds meer aandacht is er voor het belang van de banden en de bandenspanning. Hoe lager de bandenspanning, hoe groter het contactoppervlakte met de bodem. Dit vermindert de druk op de bodem en vergroot het oppervlakte om het vermogen over te brengen op de bodem. Luchtdrukwielsystemen laten toe om relatief snel te wisselen tussen de ideale bandenspanning voor op de weg en voor in het veld. De nieuwste generaties banden hebben een hoger draagvermogen bij hogere rijsnelheden. Maar eigenlijk maakt het niet uit welk systeem of type band je gebruikt: het is altijd aangewezen om eens kritisch naar de bandenspanning te kijken. Zelfs al gebruik je geen banden van de nieuwste generatie (IF of VF), ook van oudere bandentypes bestaan druktabelen. Weeg de combinatie en kies voor een bandenspanning die voor jou haalbaar is. Kies voor de zaai- en zaaimachines een lagere bandenspanning dan de aangewezen spanning voor transport op de weg. Let er dan bij verplaatsingen tussen 2 percelen wel op dat je rijsnelheid de maximale rijsnelheid voor de gekozen bandenspanning niet te veel overschrijft. De bodem zal je dankbaar zijn.

Figuur 4: Weeg de combinatie en kijk in de bandenspanningstabel welke bandendruk je mag gebruiken. Door de bandendruk te verlagen puilt de band uit in de breedte maar plat hij ook beduidend meer af in de lengte, zoals te zien is op de foto.

Probeer de zaai- en zaaimachines in maximaal 2 werkgangen uit te voeren. Meerdere werkgangen verhogen de kostprijs en verhogen het risico op bodemverdichting. Een snelle berekening met de online tool Mecacost van het CRA-W (www.mecacost.cra.wallonie.be) leert ons dat een passage al snel zo'n 30 à 40 euro per hectare kost, exclusief vergoeding voor arbeid. Werk niet dieper dan nodig. Bij diepere bewerkingen verbreek je de capillariteit (vochtlevering uit ondergrond) en haal je natte kluiten naar de oppervlakte. Bij een droge periode na zaai komt het zaad dan droog te liggen. Omwille van deze reden adviseren we om het diep losbreken van de bodem bij niet-kerende bodembewerking best in de zomer of najaar uit te voeren. In het voorjaar is de bodem meestal nog te vochtig om een diepe bewerking uit te voeren. Een vochtige leem of kleibodem gaat niet breken of verkrumelen, maar is kneedbaar. Daarom is het risico op versmering en/of het maken van holtes te groot wanneer we in het voorjaar diep werken. Zelfs al zijn we geen voorstander van het diep losbreken in het voorjaar, kan dit alleen overwogen worden in lichte gronden op voorwaarde dat de bodem goed opgedroogd is in de diepte en men nadien zware elementen gebruikt om de bodem in de diepte terug aan te drukken.

De droge omstandigheden van 2018 laten nog steeds hun sporen na in de bodem. De structuur en doorlaatbaarheid naar diepere lagen is goed. Maar let op bij erg drogende omstandigheden dat niet enkel de oppervlakkige laag opgedroogd is. Controleer voor aanvang van de zaai- en zaaimachines steeds met een spade de toestand van de bodem in de laag 0 - 30 cm. Werp een blok aarde voor u uit. Deze moet uit elkaar vallen voordat je start met de bodembewerking.

Zaai en zaaimachines

De zaaidiepte is het meest delicate punt met een directe weerslag op de opkomst en ontwikkeling van het kiemplantje. Het doel van een kwalitatieve zaai is om alle zaadjes op eenzelfde diepte te zaaien en goed aan te drukken in de bodem. Afhankelijk van het bodemtype adviseren we een zaaidiepte van zo'n 2 cm. Bij oppervlakkiger zaaien, wordt het risico op schade door bosmuizen groter. Zeker in zones waar de bedekking iets minder makkelijk is, bijvoorbeeld op kleikoppen. Let op wanneer je zaai- en zaaimachines met enkel Force in de omhulling gebruikt. Voor deze is een constante en ideale zaaidiepte nog veel belangrijker. Force werkt via een dampwerking rond het zaad. Rond het zaad wordt een bol met een straal van 2 cm gevormd waarin Force het zaadje, het kiemplantje en de kiemwortel beschermt tegen bodeminsecten. Wanneer we het zaadje dieper dan 2 à 2,5 cm zouden zaaien, zal er in de bodem een zone zijn waar er geen bescherming is van het kiemplantje wanneer dit op weg is naar de oppervlakte. In deze zone kan het plantje dus aangevallen worden door bodeminsecten. **Om een goede werking van Force te garanderen, is het dus belangrijk om te streven naar een constante zaaidiepte tussen 1,5 cm en 2,5 cm.**

Figuur 5: Wanneer we diep losbreken in het voorjaar, werken de tanden vaak in nog vochtige grond. Een vochtige leem- of kleibodem wordt door de punten van de tand samen gedrukt en er kan versmering optreden. De gevormde holtes kunnen de wortelontwikkeling verstoren.

Start het seizoen door vooraf te controleren of alle elementen van de zaaimachine op dezelfde diepte staan ingesteld. Plaats op een vlakke ondergrond planken of blokjes van identieke dikte (1,5 à 2 cm) onder de dieptewielen en toedekwielen. Door alle zaai- en zaaimachines nu af te regelen op de ondergrond, staat alles ingesteld op dezelfde zaaidiepte. Bij aanvang van de zaai- en zaaimachines dient de zaaidiepte opnieuw gecontroleerd en eventueel ook bijgesteld te worden. Zo ben je zeker dat je start met alle elementen op dezelfde zaaidiepte.

Voor elke gezaaide hectare, trekt elke zaai- en zaaimachine van een 12-rijige zaaimachine 1.851 meter zaai- en zaaimachine voor! Het is dus niet verwonderlijk dat zaai- en zaaimachines slijtagegevoelig zijn. Een versleten zaai- en zaaimachine maakt een te brede zaai- en zaaimachine waarin de zaadjes na afleg zijdelings of met de rijrichting mee kunnen rollen. Dit geeft een slechtere nauwkeurigheid voor de zaai- en zaaimachineafstand en kan er ook voor zorgen dat de zaadjes slecht of niet aangedrukt worden.

Figuur 6: Links een versleten zaai- en zaaimachine, recht een scherpe zaai- en zaaimachine

Aandachtspunten voor een vlotte zaai

- Controleer de bodem met een spade voordat je start met zaai- en zaaimachinesbedbereiding
- Zaai steeds volledige percelen of goed afgelijnde delen van een perceel met eenzelfde ras
- Streef naar een eindpopulatie van 95.000 planten per ha (85.000 in zware klei)
- Voor zaden met enkel Force in de omhulling is een **exacte zaaidiepte (1,5 – 2,5 cm)** uiterst cruciaal voor een goede werking van het product!
- Bestel niet meer zaad dan nodig en bewaar ze aan een zo laag mogelijke luchtvochtigheid

ISCAL: nieuwe leveringsvoorwaarden contract B vanaf campagne 2019

Een voorstel tot samenwerkingsovereenkomst tussen Iscal en Suiker Unie laat Iscal toe de plantersbijdrage in de transportkosten voor contract B te schrappen. Tegelijkertijd kan een bijkomende hoeveelheid contracten C toegekend worden in een grotere straal rond de fabriek in Fontenoy.

Het voorstel vereiste de goedkeuring van de planters in de Vlaamse Polders (van Knokke tot Kieldrecht). Vanaf de campagne 2019 worden hun bieten ontvangen bij Suiker Unie in Dinteloord. Al de Iscalvoorwaarden blijven van toepassing (prijs, premies,...). De bieten worden er wel getareerd en geanalyseerd volgens het Nederlandse ontvangststelsel.

Een vergelijking van beide ontvangstsystemen resulteert in een zo goed als identiek financieel inkomen. Het wegvallen van de transportbijdrage voor leveringen betekent een surplus voor de planters die A en B contracteren. Als alleen contract A wordt aangegaan is er voor deze planters, als gevolg van de recente overgang van een suikercontract naar een tonnencontract, mogelijk een financieel nadeel. Hoe dit op te vangen voor 2019 (als planters hun teeltplan niet meer

kunnen wijzigen) is nog voorwerp van gesprek. Voor onverwachte effecten ingevolge verschillen tussen de ontvangstvoorwaarden bij Iscal en Suiker Unie (bv. ingeval bevroren bieten) wordt er verwacht dat teruggegrepen wordt naar de binnen IPA-Iscale overeengekomen ontvangstrichtlijnen.

Omdat Iscal voortaan al haar planters op gelijke voet wil behandelen, vervalt ook de plantersbijdrage in de transportkosten voor al de planters die er volgens de IPA-voorwaarden aan onderhevig zijn (> 64 km). Dit betekent dat elke planter, waar ook gelegen, opnieuw de volle 100 procent kan produceren zonder afhouding van transportbijdragen. Het is niet de bedoeling van de samenwerkingsovereenkomst met Suikerunie om de campagne in Fontenoy te verkorten. Om die reden wil Iscal de vrijgekomen productieruimte invullen met enerzijds de "terugkeer" van bieten binnen contract B (die tijdens de voorbije campagne niet werden gecontracteerd omwille van de verplichte transportbijdrage) en de toekenning van bijkomende contracten C in een grotere straal rond de fabriek (45 à 50 km).

Dit voorstel kreeg de goedkeuring van de gewestbesturen van de Brugse en Eeklose Polders en van deze van Moerbeke en Kieldrecht en zal bijgevolg uitgevoerd worden. Het is geldig voor een periode van minimaal drie jaar.

Planters die reeds hun zitdag achter de rug hebben, zullen een e-mail of brief ontvangen waarmee zijn hun areaalopgave en zaadbestelling alsnog kunnen wijzigen zo zij terug het contract B willen invullen en/of een contract C willen aanvragen (indien zij voor contract C in aanmerking komen).

Nu de prijsverwachtingen voor suiker voor de campagne 2019 enigszins bemoedigend zijn (zonder te kunnen spreken van een terugkeer naar de hausse in betere tijden) kan de gelijkschakeling van de contracten A en B zeker een opportuniteit zijn voor elke planter die terug wil naar zijn vroegere productie-areaal (of zelfs meer...).

Ter info: de bietenafrekening van eind januari vertoont onjuistheden op vlak van afrekening van bieten binnen contract B en C, premie voor leveringen na 16 december, transportkosten contract B en afhouding medeverantwoordelijkheidsheffing schuimaarde. In de meeste gevallen werd er een te hoog bedrag gestort. Iscal zal nu snel een rechtzetting sturen naar de betrokken planters. ■

Eric Van Dijck,
Coco Vlaanderen vzw

Na Bunge en Biosev wil ook Olam suiker afstoten

In januari heeft de Singaporese voedingsgroep Olam International Ltd aangekondigd zijn suikeractiviteiten te willen stopzetten. De groep Olam bezit twee suikerfabrieken in India en een 50/50 joint venture met de grootste Aziatische suikerproducent de Thaise groep Mittr Phol.

Eind november vorig jaar heeft de Braziliaanse fabrikant van suiker en ethanol Biosev, die onder de zeggenschap staat van Louis Dreyfus Co, twee van zijn suikerfabrieken in het noordoosten van Brazilië verkocht en de Rabobank verzocht om potentiële kopers te zoeken voor de negen overblijvende fabrieken in de centraal-zuidelijke regio

van Brazilië. In augustus had de Amerikaanse grondstoffenhandelaar Bunge, eigenaar van acht suikerfabrieken in Brazilië zijn suikerhandel verkocht aan zijn concurrent de Singaporese groep Wilmar International, met name eigenaar van suikerproductievestigingen in Australië. De verkopen kunnen worden toegeschreven aan de val de wereldprijzen voor suiker na twee jaar van overproductie en aan de moeilijkheden die daaruit voortvloeien voor de suikerindustrie. In 2018 hebben de termijncontracten voor ruwe en witte suiker op de wereldmarkt hun laagste niveau bereikt sinds 2008.

Europese Unie exporteert drie keer zoveel suiker naar Afrika in 2017/18

De Afrikaanse suikersector, en meer bepaald de ACS-landen (Afrika-Caraïben-Stille Oceaan) worden geconfronteerd met een daling van de suikerinvoer door de Europese Unie sinds de afschaffing van de quota, meldt de website CommodityAfrica. Het einde van de EU-quota heeft geleid tot een daling van de prijzen betaald door de EU voor ACS-suiker en tot een daling van 60 procent van het Europese invoervolume uit de ACS-landen. Een andere factor is de daling in de suikerconsumptie in Europa. De EU anticipeert op een daling van 4,9 procent van de suikerconsumptie tussen 2018 en 2030, of ongeveer 900.000 ton minder. Voor de campagne 2017/18, is de EU-invoer al met meer dan de helft afgenomen: 1,2 miljoen ton tegen 2,9 miljoen ton in 2016/17

en voor de ACS-landen respectievelijk: 0,5 miljoen tegen 1,3 miljoen ton. Omgekeerd, sedert de Europese export niet meer wordt gelimiteerd, boomt de suikerexport van de EU naar Afrika. De uitvoer is bijna verdrievoudigd tijdens de campagne 2017/18. De suikerexport uit de EU naar Afrika is verviervoudigd tussen 2013 en 2017. De suiker is vooral bestemd voor West-Afrika, goed voor meer dan de helft van de Europese export naar Sub-Saharisch Afrika. De suikerproducerende Afrikaanse landen zullen zich moeten richten op de intra-Afrikaanse markten in het kader van de oprichting van een Afrikaanse continentale vrijhandelszone, niet alleen in de suikersector, maar ook in andere gevoelige sectoren.

Sombere resultaten voor de Europese suikerindustrie

De resultaatvooruitzichten van de Europese industrie, onlangs gepubliceerd door Nordzucker, Südzucker, Agrana, Tereos en ABF voor de activiteiten van de suikersector zien er bijzonder slecht uit. Sommigen boeken zelfs rode cijfers.

In december meldde de Duitse bietenverwerker Nordzucker dat het voor het volledige boekjaar een verlies verwacht van 40 miljoen euro. Voor 2019-20 schat Nordzucker het verlies nog groter door de lage suikerprijzen. In het vorige boekjaar 2017-'18 was het resultaat nog 143,5 miljoen euro. De suikermarkt verslechterde echter aanzienlijk gedurende dit boekjaar. Daardoor daalde de

omzet in de eerste drie kwartalen met 18 procent naar 1,056 miljard euro. Nordzucker gaat de doelmatigheid vergroten en de kosten verlagen om het tij te keren. Nordzucker verwerkte 14 miljoen ton bieten van de oogst 2018. Door de droogte is dat fors minder dan een jaar eerder, want toen werd 17 miljoen ton bieten verwerkt.

De Nederlandse bietentelerscoöperatie Cosun maakt half februari de jaarresultaten bekend. Suiker Unie, eigendom van Cosun, draait voor het eerst in de geschiedenis met verlies, maar de Nederlandse bietenprijs wordt ondersteund door winsten van andere Cosun-bedrijven.

ALLERLEI SUIKER

Yacon als alternatief voor suiker?

Op het expertisecentrum agro- en biotechnologie van Hogeschool VIVES campus Roeselare worden sinds enkele jaren de teelt- en verwerkingsmogelijkheden van yacon (of grondappel) onderzocht, rapporteert het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw VILT. Een belangrijke nieuwe piste hierbij is het gebruik van yacon als zoetstof in plaats van suiker, met bijvoorbeeld yacomousse en yaconfituur als enkele nieuw ontwikkelde producten. Het knolgewas yacon is afkomstig uit de Andes en kan zonder problemen bij ons geteeld worden.

Om de afzetmarkt te vergroten en de teelt te stimuleren, worden bij VIVES, in samenwerking met het Proefcentrum Groenteteelt in Kruishoutem, de teelt- en verwerkingsmogelijkheden onderzocht. En daaruit blijkt dat yacon een uitstekend gezonder alternatief kan zijn voor reguliere producten waarbij suikers of reeds bestaande zoetstoffen worden gebruikt als zoetmiddel. Het knolgewas bevat namelijk veel inuline, een polysaccharide dat deels zorgt voor een unieke zoete smaak en een minimale invloed heeft op de bloedsuikerspiegel omdat het niet verteerd wordt in de dunne darm maar pas in de dikke darm.

Het knolgewas yacon is afkomstig uit de Andes en kan zonder problemen bij ons geteeld worden.

Bovendien bevat yacon weinig calorieën en draagt de vrucht bij tot een goede darmwerking. Ook in Kinrooi worden dus al enkele jaren de mogelijkheden van yacon onderzocht en worden de teelttechnieken geoptimaliseerd. De oogst gebeurt op een artisanale manier. De scheuten van yacon zijn kwetsbaar waardoor ze handmatig geoogst moeten worden om productbeschadiging te voorkomen. Het gaat inderdaad over een arbeidsintensief productieproces.

Europees bietenareaal daalt in 2019

Volgens Sugaronline zullen de Europese bietenproducenten hun areaal in 2019/20 verminderen met ongeveer 10 procent.

In Frankrijk vraag Tereos aan zijn coöperanten om hun bietenleveringen te reduceren met 5 procent. In Nederland meldt de lokale pers dat Suiker Unie zou aansporen om circa 80.000 hectare bieten in te zaaien of 6.000 hectare minder dan vorig jaar.

Ook in het Verenigd Koninkrijk zou het areaal krimpen gezien British Sugar voor de campagne 2019/20 een lagere prijs zal uitbetalen voor de bieten.

Dankzij een derogatie op het gebruik van neonicotinoïden zou ten opzichte van vorig jaar het bietenareaal onveranderd blijven in Oostenrijk, Tsjechië, Slowakije, Hongarije en Roemenië.

Europees bietenareaal zal in 2019 afnemen met circa 10 procent.

Jean-Pierre Vandergeten: 40 jaar onderzoek en samenwerking

Op 1 februari jongstleden ging Jean-Pierre Vandergeten met pensioen. De Bietplanter heeft Jean-Pierre, die kan terugblikken op een goed gevulde carrière, geïnterviewd. Hij schets in het interview een duidelijk beeld van de sterke evolutie van het bietenonderzoek doorheen de jaren.

De Bietplanter: U bent in dienst getreden bij het KBIVB in 1978. Hoe was de situatie toen?

Jean-Pierre Vandergeten: Ik ben inderdaad bij het bieteninstituut begonnen toen het nog geen "Koninklijke" titel had. Het was het BIVB. Ik ben er gestart als ingenieur en laboratoriumassistent. Ik was dus snel vertrouwd met de analyses van het bietenzaad en van de bieten afkomstig van onze proefvelden tijdens de bietencampagne. Het waren Raymond Vanstallen, gerenomeerd wetenschapper en Michel Martens, directeur met een bijzonder creatieve persoonlijkheid, die mij hebben opgeleid.

DB: We kennen u als uitvinder van de perspulp! Wat waren uw eerste stappen op dat vlak?

J.P. V.: Uitvindingen gebeuren vaak bij toeval. In die periode persten de suikerfabrieken de pulp vóór het drogen omwille van besparingen. Welnu, de drooginstallatie van Brugelette viel in panne en 1.200 ton pulp werd ingekuild in een enorme silo in Horrues. Bij de opening van de silo vonden we de pulp terug in uitstekende staat, zonder geur, goed compact... De directeur van Brugelette beseftte dat hij eindelijk een doeltreffend wapen gevonden had tegen de enorme uitbreiding van de maïsteelt in Henegouwen die het voortbestaan van de suikerfabriek in gevaar bracht. De landbouwer-planter had mij gevraagd hier geen ruchtbaarheid aan te geven. Maar ik realiseerde mij onmiddellijk dat dit zeer interessant kon zijn!

DB: Welk gevolg werd gegeven aan de ontdekking van de perspulp?

J.P. V.: Eerst en vooral moest het drogestofgehalte bepaald worden! Bij testen in minisilo's was er geen groot verschil tussen de verschillende drogestofniveaus van de bestudeerde pulp. Bij testen onder reële omstandigheden werd vastgesteld, dat zodra 22 procent drogestof werd bereikt, de bewaarkans van de silo's groter was. Voor de suikerfabrieken was het niet gemakkelijk om dit percentage drogestof te halen en dit heeft geleid tot ellenlange interprofessionele discussies. Maar uiteindelijk heeft Europa het percentage vastgesteld op 22 procent.

We hebben de inkuilregels uitgewerkt. Hierbij kwam mijn specialisatie levensmiddelenmicrobiologie gekozen tijdens mijn studie industrieel ingenieur goed van pas.

Vervolgens hebben we het onderzoek nog verbeterd: de inkuiling in plasticen worstsilos, toevoegingen aan de perspulp om een compleet voer te hebben voor het vetmesten van stieren, inkuiling in de suikerfabriek en herinkuiling in de landbouwbedrijven, verhogen van het drogestofgehalte om de transportkosten te beperken, enz. Al deze studies waren succesvol.

DB: Een paar jaar later bestudeert u de insecticiden. Wat kunt u daarover zeggen?

J.P. V.: Gewasbescherming was niet mijn expertisedomein, maar ik heb geprobeerd mijn best te doen om ook hier zaken te verbeteren. Toen ik in deze afdeling ging werken, gebruikte men voornamelijk insecticiden onder de vorm van microgranulaten die werden toegediend in de rij op het moment van het zaaien. In die tijd opende een aannemer de rijen met zijn zaaimachine maar zonder inzaai. Kleine trolleys elk voorzien van een microgranulator werden gebruikt voor de insecticidetoediening. Het debiet werd afgesteld door tandwielen. s'Avonds kwam de ondernemer terug om het bietenzaad te zaaien. Samen met een assistent heb ik gewerkt aan een systeem met variabele instelling (convexe platen met variabele opening voor een afstelling via gekartelde riemaandrijving) op een van de 6-rijenzaaimachine van het Instituut. Dit stelde ons in staat insecticideproeven uit te voeren die naam waardig. Bij een van de proefveldonderzoeken met het CRA, daar waar nog wat plaats overbleef, bouwde ik de insecticidedosissen af. Dit stootte op protest bij de commerciële firma's uit die tijd, die van oordeel waren dat men niet mocht raken aan de erkende dosis!

DB: Minder externe productiemiddelen? Een stokpaardje van het Instituut en zijn sector?

J.P. V.: In feite was er een identieke demarche voor de herbiciden, insecticiden en meststoffen. Toen ik bij het Instituut begon, pleitten sommige bedrijven voor pulverisaties met 5 liter Betanall! Het is niet te verwonderen dat toen de verantwoordelijke van de afdeling herbiciden in het Instituut herhaalde dosissen bestudeerde van 0,5... dit geleid heeft tot veel tumult, een heleboel discussies en het dreigement ons voor de rechter te dagen. Het is CBB met wijlen Felix Ghaye, toen ondervoorzitter van het KBIVB, die tijdens een vergadering in het kabinet van de toenmalige landbouwminister ervoor gezorgd heeft dat we herbicidedosissen kunnen gebruiken die lager zijn dan de goedgekeurde dosissen.

Jean-Pierre Vandergeten heeft het KBIVB maximaal opengesteld voor regionale, federale en Europese samenwerking, omdat volgens hem er geen concurrentie is binnen de landbouwkunde.

Een van de eerste taken van Jean-Pierre Vandergeten bij het KBIVB was onder meer het uitwerken van de inkuilregels voor perspulp.

DB: Wat is de impact van de dosisverlaging insecticiden geweest?

J.P. V.: We zijn begonnen met het verlagen van de dosissen microgranulaten en vervolgens met een punctuele toediening rondom het zaad. Helaas zijn landen zoals België, Frankrijk, Engeland en Nederland, zeer gevoelig voor de virale vergelingsziekte. Voor die ziekte is Curater weinig doeltreffend. Op initiatief van Michel Martens heb ik deelgenomen aan testen met "monogranulaten". Monogranulaten waren gedeactiveerde zaden omhuld met Aldicarb, een product dat zeer doeltreffend is tegen bladluizen. De monogranulaten waren toegediend dichtbij het bietenzaad. Op mechanisch vlak volstonden twee celrijen op de schijven van de zaaimachine. Ik heb de eerste publicatie rondom deze techniek ondertekend om de directeur uit de wind te houden. De volgende stap was het toevoegen van insecticiden in de omhulling van het zaad (tefluthrin, neonicotinoïden,...) voor de individuele en tijdelijk bescherming van de jonge plantjes.

DB: Vervolgens kreeg u de afdeling bemesting onder uw hoede? Welke acties heeft u ondernomen?

J.P. V.: Door de invoering van het brugpensioen voor het toenmalige KBIVB-team, heb ik mij moeten interesseren voor andere domeinen en, meer bepaald, voor de bemesting van de bieten. Sedert 1988 heb ik met het CRA langetermijntesten uitgevoerd rondom bemesting en cijfermateriaal gebruikt dat nog niet was benut door mijn voorgangers. Deze langetermijntesten hebben inderdaad aangetoond dat aanzienlijke besparingen konden worden gerealiseerd door de hoeveelheid meststof op basis van fosfor en kalium aan te passen en te verminderen. Het aanpassen van de meststof hielp niet alleen om de teeltkosten te drukken, maar verbeterde ook de technologische kwaliteit (toename van de extraheerbare suiker).

Tijdens een van de grote conferenties van het Instituut durfde ik zeggen dat, wanneer een landbouwer financiële problemen had, hij de fosfaatbemesting bij een rotatie kon overslaan en de kaliumbemesting beperken. Daarop ontvingen we verscheidene brieven van bodemspecialisten die ons verweten hierdoor de bodem te verarmen en een onomkeerbare situatie te creëren. Om deze opmerkingen te weerleggen deed het Instituut proefveldonderzoek omtrent herstelbemesting met kalium, waarbij het heeft kunnen aantonen dat met één rotatie opnieuw het hoogste rendement wordt bereikt.

DB: Grote stappen vooruit werden gemaakt op het vlak van stikstofbemesting door onder meer lokalisatietechnieken.

J.P. V.: Voortbouwend op dezelfde filosofie van een lagere hoeveelheid inputs, hebben we testen uitgevoerd aangaande de lokalisatie van vloeibare stikstof op het ogenblik van het zaaien en dit tegelijkertijd met mijn collega Ries Van der Beek van het IRS die zich toelegde op de vaste vormen. Deze techniek maakte het mogelijk de hoeveelheid stikstof die toen werd toegediend bij bieten te verminderen met 50 procent. Dit project werd financieel gesteund door de overheden. Even later zijn wij gaan samenwerken met Michel François, directeur van het centrum en stikstofspecialist bij het CRA, met Jean-Pierre Destain die later algemeen directeur werd en met Georges Hofman, Professor aan de UGent.

DB: Werden de resultaten inzake stikstoflokalisatie bevestigd in andere landen?

J.P. V.: De resultaten van de studies over stikstoflokalisatie werden een paar jaar later bevestigd door mijn collega's van het ITB. Een zeer goede uiteenzetting met de Belgische en Franse resultaten hield Rémy Duval (ITB) tijdens een IIRB-congres in Cambridge in 1997. Als de techniek niet zo succesvol was in de praktijk, veroorzaakte ze wel een schokeffect op de dosissen stikstofmeststof toegediend door de planters en dit in het voordeel van de interprofessionele sector. Ze blijft voor mij een ideale combinatie van lokale toepassing van kleine hoeveelheden minerale stikstofhoudende mest bij de inzaai en de organische toediening, onder meer van gier (opnieuw te bekijken in het kader van het Mestactieplan). De techniek was ook zeer succesvol in geval van nematoden of van gedraineerde grond.

Dankzij deze studies kon de suikerbietteelt als voorbeeld worden gesteld op het vlak van milieurespect. We hebben de techniek nog verbeterd door het injecteren van sporenelementen onder de zaden, door het lokaliseren van complexe meststofformules, vloeibare schuimaarde of nog Rosal langs de rijen maar zonder overtuigend succes. Alleen de lokale toepassing van magnesium in grond besmet met nematoden werkt efficiënt en dit werd duidelijk aangetoond door André Wauters.

DB: U toonde ook belangstelling voor bodemanalyse.

J.P. V.: Dankzij onze ervaring met bemesting werd een onderzoeksproject voor technische bodemanalyses en het nut ervan voor de interprofessionele sector gestart in 1992. Gedurende twee jaar heb ik alle activiteiten inzake bemesting opgevolgd en een aantal voorbereidende experimenten uitgevoerd om de mestadviezen te bestuderen via diverse bodemanalyses. Ik blijf ervan overtuigd dat de electro-ultrafiltratietechniek zeer performant en in permanente ontwikkeling is en veel informatie levert over de bodemsituatie.

Als lid van de wetenschappelijke raad die deze techniek begeleidt, was ik in staat om mij te vergewissen van de voortdurende wetenschappelijke vooruitgang. Het is dus geen toeval dat we vandaag vaststellen dat de bietenteelt een laag stikstofresidu in de grond nalaat. Er werd veel geld geïnvesteerd door de sector, met steun van de overheid. Met het te geringe aantal uitgevoerde analyses omtrent bodemprofiel, heb ik een theoretische berekening gemaakt van de toe te passen hoeveelheid stikstof. Ze bestond op papier en Excel, en werd geïkt op onze testen. Dit systeem werd vervolgens verfijnd en door collega's omgezet in een bijzonder performante module.

DB: In 1994 werd u ondervoorzitter en verantwoordelijk voor de langverwachte afdeling mechanisatie.

J.P. V.: In 1994 ben ik toegetreden tot het ondervoorzitterschap van het KBIVB en nam ik het departement mechanisatie over en een deel van de werkorganisatie. Met Paul Engels, wetenschappelijk assistent bij het Instituut, hebben we een mobiele Rupro gebouwd voor het meten van de grondtarra van grote bietenhoppen met bunkerladers. We hebben ook een staalnamekader uitgewerkt voor de bemonstering van bieten bij de uitgang van de machines (integrale, bunkerlader, reiniger,...).

We hebben ook een Interreg-project uitgewerkt met het IRS over de vermindering van de grondtarra in leemgrond en over de bewaring van bieten. We hebben een lader Gilles aangepast om beschadiging van de bietenwortels te veroorzaken en de bewaring te bestuderen. De testprocedure werd op punt gesteld door de collega's van het IRS.

Een tweede Interreg-project werd opgestart met het ITB omtrent het reinigen en de combinatie reinigen-afdekking. Dit resulteerde in een nauwe samenwerking met Cédric Royer voor alles wat mechanisering van de teelt betrof. Samen realiseerden we verschillende brochures over onder meer het instellen van de zaaimachines, het oogst- en reinigingsmateriaal. We hebben gemeenschappelijk testen uitgevoerd voor het evalueren van zaaimachines, oogstmateriaal, microtopping van bieten, enz.

DB: De niet-kerende grondbewerking en erosie. Onderwerpen die al veel inkt hebben doen vloeien.

J.P. V.: Vanaf 1994 deed ik ook testen omtrent niet-kerende grondbewerking (die al gebeurden sinds de jaren 1980) en het beheer van bodemvegetatie en heb ik de samenwerking met het CRA versterkt. Met Christian Roisin hebben wij vele dingen uitgeprobeerd en op een paar details na delen we dezelfde visie. In ieder geval stellen we dezelfde vragen. Ik heb nooit gearzeld om te helpen bij Greenotec, toen Emmanuel Lange voorzitter en Sébastien Weickmans coördinator was. Ik apprecieer de testen die ik kon uitvoeren met mensen die zich zeer open hebben opgesteld zoals Didier Couplet, Pierre Malcorps, Marc Wauthélet, Didier Labye, Francis Pier,... en vele anderen... die me soms meer hebben gegeven dan wat ik hen kon bieden! Ik tel de uren niet die ik met materiaalafabrikanten heb doorgebracht! Een van de meest interessante was Marbaix in Luttre en Jadin in Meux. Specialist in bodemvoorbereiding en in materiaalconstructie, hebben we altijd veel gediscuteerd met André Jadin maar ook verschillende zaken kritisch uitgeprobeerd.

Uitgaande van mijn ervaring, heb ik ook testen uitgevoerd en vele demonstraties georganiseerd met de provincie Vlaams-Brabant, een zeer gevoelige provincie voor erosie. Acties werden ondernomen in de buurt van Landen bij Camille Robijns, Christian Dirick, Jean Grégoire, in de regio Vollezele-Galmaarden met Johan Van Laethem, Louis-Marie Tennsted en Frederik Nollens... Ik dank de gedeputeerde Monique Swinnen en haar collega's (meer bepaald Ine Vervaeke, Kathleen Gillijns, Mieke Vandemersch) voor de financiële en morele steun aan het Instituut. We hebben ook een project van vier jaar opgestart met professor Govers van de KULeuven, met testen bij Josse Peeters, Walter Van Acker en Christian Dirick. Het doel was om de impact van deze technieken te bestuderen op verschillende gewassen van de rotatie en op gronderosie. Door de steeds groter wordende milieudruk en de verdediging van de belangen van de bietsuikersector zat ik ook in gespecialiseerde groepen, opgericht op initiatief van regionale overheidsinstellingen.

DB: In de afgelopen jaren werden talrijke demonstraties georganiseerd?

J.P. V.: Communicatie is essentieel en een van de opdrachten van het Instituut. Elke maand maken wij de technische pagina's van De Bietplanter op. Ik nam deel aan talrijke congressen of op vraag van provinciale, regionale en federale autoriteiten. Ik heb hoorzittingen ondergaan (meestal op de beklagdenbank) in het federale parlement en het Waals parlement. Ik heb ook veel gepubliceerd in De Bietplanter en in de belangrijkste landbouwkranten. Met het IRS organiseerden we een grote oogstdemonstratie in Watervliet in 1999. Sindsdien heb ik altijd een goed contact onderhouden met Frans Tijink, directeur van het IRS. Het Instituut heeft samengewerkt met het ITB voor «BETTERAVENIR / BEET EUROPE» in 2011 en 2016. Beide edities waren een groot succes. Het is met heel veel plezier dat we hebben samengewerkt met het team ITB en vooral dan met Vincent Laudinat, algemeen directeur en Alexandre Quillet, voorzitter met wie ik altijd al een zeer vriendschappelijke relatie heb onderhouden. Wat een mooi technisch en menselijke avontuur!

Gebaseerd op onze ervaring, hebben we Avernas 2013 georganiseerd, een vitrine van onze experimenten waarbij het dynamische van de sector werd belicht. Deze gebeurtenis verwelkomde 2.000 bezoekers en was een manier voor ons om het 81-jarig bestaan van het Instituut te vieren. Een woord van dank aan

Barbara Manderyck, experte gewasbescherming bij het KBIVB, volgt Jean-Pierre Vandergeten op aan het hoofd van het instituut.

Het KBIVB werkte met het ITB, waaronder Vincent Laudinat, algemeen directeur en Alexandre Quillet, voorzitter, samen aan twee succesvolle edities van «BETTERAVENIR / BEET EUROPE» in 2011 en 2016.

Bernard Mehauden die met zijn inzet heeft bijgedragen tot het welslagen van dit evenement.

DB: Het KBIVB een instituut dat zich openstelt op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

J.P. V.: Ik werd lid van het IIRB in 1983. Van 1984 tot 2007 heb ik praktisch ieder jaar een mondelinge uiteenzetting gedaan bij het IIRB over verschillende onderwerpen (co-producten, bewaring van de bieten, stikstof, vereenvoudigde teelttechnieken, zaai- en oogstmachines, vermindering grondtarra,...). Voeg daarbij nog de vele posters en de organisatie of de coördinatie van vergaderingen! Ik heb Michel Martens geassisteerd van 1985 tot 1991, toen hij voorzitter was van de Commissie Afgeleide Producten die werd opgericht als gevolg van het werk van het KBIVB omtrent pulp. Vanaf 1991 ben ik gedurende acht jaar voorzitter geweest van de werkgroep Kwaliteit en Bewaring en vervolgens acht jaar voorzitter van de werkgroep Mechanisatie. In die hoedanigheid was ik zestien jaar lid van de wetenschappelijke raad.

In 2010 werd ik permanent lid van de wetenschappelijke raad. In 2015 ben ik toegetreden tot de Raad van Bestuur en werd ik ondervoorzitter van de organisatie. In 2017 werd ik benoemd tot voorzitter van het IIRB. Het IIRB telt 25 nationaliteiten en ongeveer 400 leden. Het is een internationaal uitwisselingsplatform, niet alleen tussen onderzoekers, maar ook tussen alle partners van de keten. In de toekomst zal er meer concurrentie zijn tussen landen, tussen suikergroepen,... maar ik vind dat op het vlak van landbouwkunde er geen concurrentie is. Iedereen moet er het beste uithalen voor zijn sector.

Al heel vlug maakte ik deel uit van de technische Commissie van CIBE. Ik heb altijd geantwoord op hun technische vragen en op hun vraag uiteenzettingen gegeven. We wisselden altijd veel informatie uit met de directrice van CIBE, Elisabeth Lacoste en haar assistent Alexander Krick.

In 2010 werd ik benoemd tot directeur van het instituut. Een van mijn eerste acties met mijn Raad van Bestuur was het toetreden tot de organisatie COBRI.

Ik heb getracht het Instituut open te stellen voor een zo groot mogelijke regionale, federale en Europese samenwerking. Wij hebben ons aangesloten bij Agrolink in Vlaanderen (met 18 andere partners, waaronder universiteiten, het ILVO en praktijkcentra). Zoals reeds gezegd werken we zeer nauw samen met het ITB en hebben wij samen verschillende onderwerpen behandeld, onder meer mechanisatie. We deden hetzelfde met het IRS voor bepaalde specifieke taken. Wij zijn in COBRI met NBR (Zweden en Denemarken) en IFZ Duitsland. Ik had graag dat ook het ITB zich daarbij zou aansluiten en de samenwerking is eindelijk begonnen!

DB: Hoe analyseert u uw jaren in het bestuur van het instituut?

J.P. V.: De functie van directeur van het KBIVB is ingewikkeld, omdat er heel wat komt bij kijken zelfs bij een kleine structuur. Een directeur is pas succesvol als hij zich kan omringen door een performant team. En ik ben vooral blij dat zeer jonge elementen zich bij het KBIVB hebben aangesloten en dat zij, net als de «oude garde», geloven in een toekomst voor de suikerbiet en cichorei. Ik geloof dat ik mij met de beste mensen heb weten te omringen: sommigen houden van zowel wetenschap, veldwerk en innovatie en anderen beschikken over administratieve kennis en organisatietalent.

Maar er is ook een sector vereist die gelooft in het Instituut en het ondersteunt. Hetzelfde geldt voor de overheden want we zijn een praktijkcentrum officieel erkend in Vlaanderen en in Wallonië voor de suikerbiet- en cichoreiteelt. In 2017 ontvingen we opnieuw een jaarlijkse investeringssteun van het VLIF (Vlaams Landbouw InvesteringsFonds) en ieder jaar genieten we van een jaarlijkse investeringssteun van het SPW (Waalse Overheidsdienst) voor het testen van materiaal. Het KBIVB heeft zaken kunnen verwezenlijken en was combatief op alle fronten, om de belangen van de sector te behartigen: rassen, investeringen, bewaring, beheer en administratie, machines, fytobescherming, communicatie,...

We hebben ons vooral vastgebeten in het dossier van de neonicotinoïden. De absurde stopzetting van deze producten voor sommige teelten leidt voor de suikerbiet tot een enorm risico op het vlak van opbrengstverlies, wat de teelt in gevaar brengt. Gelukkig heeft de federale minister van Landbouw begrepen wat er op het spel stond voor de suikerbiet en is hij altijd voorstander geweest van een derogatie op Belgisch niveau. Na een grondig onderzoek heeft het erkenningscomité een derogatie verleend onder zeer strikte voorwaarden. Daarom is het noodzakelijk om snel alternatieven te vinden. Vandaag groeit het aantal uitdagingen. Helaas wordt de tijd om bepaalde alternatieven of oplossingen te vinden serieus ingeknot. De dossiers gaan zich vermenigvuldigen! Er worden wat herbiciden en insecticiden betreft, momenteel nog andere actieve stoffen ter discussie gesteld.

DB: Wat zal u missen na uw vertrek bij het KBIVB?

J.P. V.: Tijdens mijn carrière heb ik soms heel sympathieke en zeer vriendschappelijke ontmoetingen gehad binnen het Instituut zelf, de bietsuikersector, onderzoekssector, overheids- of onderzoeksinstellingen in België of op internationaal niveau. Het is de menselijke en vriendschappelijke kant van mijn werk dat ik zal onthouden en die me het meest zal bijblijven gedurende de komende jaren.

Ik grijp deze gelegenheid ook aan om Barbara Manderyck te feliciteren met haar benoeming aan het hoofd van het Instituut. In een paar jaar tijd werd zij een Europese referentie op het gebied van gewasbescherming en toonde zij een groot meesterschap in het controversiële dossier van de neonicotinoïden. Ik wens haar en het huidige team veel succes toe en dank alle mensen met wie ik al die jaren heb samengewerkt, die ik gesteund heb en die mij altijd hebben gesteund. ■

Thailand kiest voor uitbouw bio-economie om suikerexport te verminderen

Volgens de Bangkok Post heeft het Office of Cane and Sugar Board (OCSB) aangekondigd, dat met het nieuwe suikerrietteeltplan van de Thaise regering, de suikerexport kan worden teruggedrongen met 40 à 50 procent.

Dit nieuwe plan maakt onderdeel uit van een belangrijk economisch programma om de ontwikkeling van de bio-economie voor de landbouw te versnellen. De primaire sector is namelijk een van de pijlers van de Thaise economie. Thailand staat in de top 10 van de grootste mondiale exporteurs van voedingsmiddelen. Samen met Brazilië behoort het land tot de grootste suikerexporteurs ter wereld. Nochtans heeft de suikersector het moeilijk door de lage wereldmarktprijzen. De regering zoekt daarom naar oplossingen om de sector te diversifiëren en wil investeren in de productie van bio-ethanol, bioplastics en andere producten met hoge toegevoegde waarde.

Een ambitieus beleid inzake biobrandstoffen

De Thaise regering lanceerde haar tienjarenplan voor de ontwikkeling van de bio-economie in 2017, rapporteert Biofules Digest. Vorig jaar investeerde ze 133 miljard baht in de biogebaseerde economie om het onderzoek en de ontwikkeling van agrarische producten met toegevoegde waarde te stimuleren. Daarnaast werd ook gewerkt aan een industrieel ontwikkelingsplan (2018-2027). Ondertussen bestudeert de BOI (Board of Investment), het officieel orgaan ter promotie van investeringen in Thailand, de mogelijke voordelen voor bedrijven die gebruik maken van hoogwaardige technologie. Zo kan bijvoorbeeld een hoogtechnologisch bedrijf genieten van een fiscale vrijstelling gedurende meer dan tien jaar, naast nog andere voordelen.

Inzake biobrandstoffen investeren zowel de particuliere als de overheidssector in de suikerriet- en maniocteel. Beide gewassen dienen voor de bevoorrading van moderne bioraffinaderijen die biobrandstoffen, biochemische en biofarmaceutische producten zullen produceren.

Thailand overweegt ook om het benzinemengsel E10 (benzine met 10 procent ethanoltoevoeging) geleidelijk te vervangen door E20 via een systeem van prijsondersteuning voor brandstof met een hoger ethanolgehalte (E85) tegen 2027. De vraag naar ethanol zou op die manier kunnen verdrievoudigen.

Om de vraag naar brandstoffen met een hoger ethanolgehalte te bevorderen zullen er ook taken worden geïnd op de lagere ethanolmengsels om op die manier de goedkopere fossiele brandstoffen te bannen. Met uitzondering van E20 en E85 wordt op alle brandstoffen een taks geheven waarmee biobrandstoffen kunnen worden gesub-

sidieerd en ze concurrentieler worden aan de pomp.

Wil Thailand zijn doelstelling halen wat E20-benzine betreft, dan is 122 miljoen ton grondstof en 1,6 miljoen hectare grond nodig. Ondanks de wereldwijde olieprijsdaling blijft Thailand ethanol en de consumptie ervan aanmoedigen. Door de omvangrijke gewasproductie, het overheidsbeleid en de beschikbaarheid van de productiefabrieken blijft ethanol een van de belangrijkste diversificatiemogelijkheden voor de Thaise suikerproducenten.

Bioplastic PLA uit suikerriet

Het bedrijf Total Corbion PLA, dat voor gelijke delen in handen is van de petroleumgigant Total en het Nederlandse bedrijf Corbion, wereldleider in melkzuur, produceert vanaf december 2018 bioplastic PLA (Poly Lactic Acid) in Rayong (Thailand).

Er werd meer dan 100 miljoen euro geïnvesteerd in de fabriek die jaarlijks 75.000 ton PLA harsen kan produceren die zullen worden verkocht onder de merknaam Luminy®.

Het persbericht van Corbion preciseert dat PLA (polymelkzuur) een biobased kunststof is, die geproduceerd wordt uit hernieuwbare grondstoffen (suiker en zetmeel) en kan concurreren met polymeren afkomstig van petroleum op het vlak van performantie. De nieuwe fabriek zal een brede waaier PLA Luminy® harsen maken uit suikerriet geproduceerd in Thailand: de standaard PLA maar ook innovatieve producten zoals hittestabiel PLA. Deze producten zijn bestemd voor verschillende doeleinden: packaging, consumptiegoederen, 3D printing, vezel- en auto-onderdelen... Ze zijn geoptimaliseerd voor onder meer extrusieprocessen, thermovormen en gietsels via injectie.

Total Corbion wil zich met deze fabriek positioneren als nummer 2 op de bioplasticmarkt, achter de Italiaanse groep Novamont die marktleider is. Dankzij de nieuwe installatie met een jaarlijkse productiecapaciteit van 75.000 ton, zal de wereldwijde productie van bioplastics op basis van PLA toenemen met ongeveer 50 procent en uitkomen op 240.000 ton per jaar.

De bioplasticmarkt zou tegen 2025 nog groeien met 10 à 15 procent per jaar. Dor haar ligging, kan de fabriek van Total Corbion gemakkelijk inspelen op de vraag van de groeiende markten in de regio Azië/Stille Oceaan, maar ook van Europa en Amerika, aldus nog het persbericht.

Melkzuur verkregen door vergisting van suiker of zetmeel wordt als grondstof gebruikt voor de productie van polymelkzuur (PLA). Melkzuur wordt geconverteerd in een monomeer, lactide, dat vervolgens wordt gepolymeriseerd tot PLA. Aan het einde van zijn gebruiksduur kan PLA worden gecomposteerd of gedepolymeriseerd op industriële wijze om het oorspronkelijke monomeer (melkzuur) te bekomen, dat vervolgens opnieuw kan gebruikt worden om PLA te produceren. ■

Thailand is een van de meest competitieve suikerproducenten wat productiekosten betreft. Het land gaat meer geraffineerde witte suiker exporteren (tussen 5 en 6 miljoen ton voor de campagne 2018/19).

Een enorme exportexpansie in minder dan 10 jaar tijd

Thailand heeft zijn export bijna verdrievoudigd in een paar jaar tijd van 4,6 tot 11 miljoen ton suiker tussen 2010 en 2018. Dit is het resultaat van een beleid dat gunstig is voor de suikersector en van een ideale ligging voor de bevoorrading van de Aziatische markt. Sinds enkele jaren stimuleert de overheid de landbouwers om suikerriet te telen in plaats van rijst en manioc.

Volgens het USDA (United States Department of Agriculture) zou de suikerproductie voor de campagne 2018/19 oplopen naar 14,1 miljoen ton, een stijging van 3 procent in vergelijking met de campagne 2017/18. De nieuwe recordproductie is het gevolg van een uitbreiding van het rietareaal en van gunstige weersomstandigheden. Veel landbouwers produceren nu suikerriet in plaats van manioc door de interessante opbrengst.

De suikerexport 2018/19 zou groeien tot 10 à 11 miljoen ton, door een uitzonderlijke suikerrietproductie tijdens de twee laatste campagnes. Er zou 4 à 5 miljoen ton ruwe suiker en 5 à 6 miljoen ton witte en geraffineerde suiker worden uitgevoerd. Die suiker is voornamelijk bestemd voor de Aziatische landen die vrijhandelsovereenkomsten hebben gesloten met Thailand.

De daling van de ruwe suikerexport wordt grotendeels gecompenseerd door de export van witte en geraffineerde suiker, die 30 à 50 procent hoger ligt ten opzichte van 2014-2017. De Thaise suikerexport kan concurreren in Azië dankzij de vrijhandelsovereenkomst van de Economische Gemeenschap ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) die gesloten werd op 31 december 2015. Door dit akkoord wordt de suikerimport vrijgesteld van douanetarieven in de meeste ASEAN-landen (Filipijnen, Indonesië, Myanmar, enz.)

Thailand is een van de meest competitieve suikerproducenten wat productiekosten betreft, maar moet zijn rivaal Brazilië laten voorgaan. De belangrijkste exportmarkt van Thailand is Azië, ongeveer 70 procent van zijn suiker wordt geëxporteerd naar de omliggende Aziatische markten. Thailand is ideaal gelegen voor de bevoorrading van China, Indonesië, Japan, Zuid-Korea en Maleisië die respectievelijk 2e, 4e, 8e, 9e en 10e wereldimporteur van suiker zijn.

Ondanks zijn troeven moet de Thaise suikersector er toch rekening mee houden dat de vooruitzichten minder rooskleurig zijn. Eerst en vooral zijn er de extreem lage wereldprijzen, waardoor het veel minder aantrekkelijk wordt om suiker te exporteren. Bovendien zou ook de binnenlandse consumptie afnemen met 1 à 2 procent per jaar. Frisdrankfabrikanten zouden namelijk minder suiker aankopen als gevolg van de nieuwe suikertaks. Ze hebben immers de formules van hun producten aangepast, wat hen in staat stelt meer kunstmatige zoetstoffen te gebruiken en de nieuwe suikertaks te omzeilen die in voege treedt vanaf 1 oktober 2019.

Thailand voelt ook de druk van de WTO. Het moet zijn beleid van prijsondersteuning voor riet en suiker aanpassen als gevolg van de klachten die bij de WTO werden ingediend door Brazilië en Australië.

In januari 2018 heeft de regering een decreet gepubliceerd om tijdelijk de prijscontrole op de binnenlandse markt te dereguleren. De regering handhaaft haar programma voor prijsondersteuning, maar heeft de minimumprijs van rietsuiker met 16 procent gereduceerd ten opzichte van de vorige campagne. Ondanks het WTO-onderzoek aarzelt de regering om de wetsherziening met betrekking tot riet en suiker te voltooien, om rietsuikerproducenten en fabrikanten niet tegen het hoofd te stoten. ■

Het bedrijf Total Corbion PLA, dat voor gelijke delen in handen is van de petroleumgigant Total en het Nederlandse bedrijf Corbion, wereldleider in melkzuur, produceert vanaf december 2018 bioplastic PLA (Poly Lactic Acid) in Rayong (Thailand).

Bio-ethanol in opmars

Het percentage bio-ethanol in brandstoffen stijgt. China stimuleert ethanol om minder afhankelijk te worden van olie. De Verenigde Staten willen ook meer inzetten op ethanol. In Frankrijk brak het verbruik vorig jaar door en in Brazilië steeg de verkoop vorig jaar met 40 procent.

Brazilië zet in op ethanol

In tegenstelling tot hetgeen tot op heden gebruikelijk was, hebben de Braziliaanse fabrieken dit jaar 64 procent van het riet gebruikt voor de productie van ethanol en slechts 36 procent voor de productie van suiker. Door de overstap naar ethanol tijdens het seizoen 2018-2019 nam de suikerproductie in Brazilië af met 9 miljoen ton. Dat is het laagste niveau in 12 jaar.

De overschakeling naar ethanol was voor de Braziliaanse suikerrietverwerkers bijzonder interessant omdat ze hierdoor minder nadeel ondervonden van de val van de wereldmarktprijzen voor suiker die hun laagste niveau bereikten sinds 2008.

Verwacht wordt dat vele suikerondernemingen investeringen zullen doen om hun productiecapaciteit voor ethanol op te trekken vanaf volgend seizoen, aldus Reuters. Biosev, de tweede grootste rietverwerker van Brazilië, wil de productiecapaciteit in zijn twee fabrieken verhogen zodat het mogelijk is om 90 procent van het suikerriet te verwerken tot ethanol. Momenteel is dit slechts 50 procent.

Een andere stimulans voor de ethanolproductie vormt het nieuwe programma "RenovaBio" goedgekeurd door de Braziliaanse regering in 2018. Dit programma zal brandstofverdelers verplichten om de hoeveelheid biobrandstof die ze aan de pomp verkopen geleidelijk te verhogen vanaf 2020. Het Braziliaanse ministerie van Energie verwacht dat met RenovaBio de ethanolvraag zal verdubbelen tegen 2028.

Brazilië zou ook zijn ethanol kunnen exporteren naar andere landen die hun koolstofvoetdruk willen afbouwen zoals China. Volgens F.O. Licht kan dankzij een beleid gericht op verlaging van koolstofuitstoot, de mondiale vraag naar biobrandstoffen jaarlijks toenemen met minstens 2 procent tijdens de komende tien jaar.

Als deze voorspellingen uitkomen, zouden de Braziliaanse fabrieken hun suikerproductie afbouwen met plusminus 2 miljoen ton tijdens de volgende campagne, aldus marktexperts, en zou dit kunnen helpen om het suikeroverschot te reduceren dat momenteel de wereldmarktprijs negatief beïnvloed. Maar de overschakeling naar ethanol hangt ook af van andere factoren, zoals de Braziliaanse munt, de benzineprijs op de interne markt en de olieprijs op de wereldmarkt. Zal de nieuwe regering het beleid dat de interne brandstofprijs afstemt op de wereldmarktprijs voortzetten? Hierdoor is de concurrentiepositie van ethanol ten opzichte van benzine wel verbeterd, maar het heeft ook geleid tot een stijging van de prijzen aan de pomp en tot ontevredenheid bij veel Brazilianen.

Frankrijk: meer ethanol ten koste van diesel

In Frankrijk stijgt het verbruik van bio-ethanol door een recente afkeer voor dieselmotoren. SP95-E10 die 10 procent ethanol bevat steeg vorig jaar met 4 punten en is de meest verbruikte brandstof geworden in Frankrijk. Superethanol die 85 procent ethanol bevat (E85), steeg met 55 procent in een jaar. Alles wijst erop dat deze tendens zich dit jaar zal doorzetten.

Ethanol vermindert de uitstoot van CO₂ en fijn stof. Bovendien ligt de kostprijs van ethanol gemiddeld 60 procent lager dan die van benzine of diesel. Maar er waren te weinig tankstations en aangepaste voertuigen. De homologatie eind 2017 voor aangepaste flexfuel behuizingen op alle benzinevoertuigen zorgde voor een totale omslag. Nu worden er maandelijks duizenden van verkocht. De autoconstructeurs, die flexfuel wat verwaarloosd hadden, zijn zelfs van plan om eerstdaags een nieuw model voor te stellen gezien de grote belangstelling.

Omdat in Brazilië ethanolbrandstof goedkoper is dan benzine steeg de verkoop op de interne markt met bijna 40 procent.

Het marktaandeel van ethanol in brandstoffen bedraagt momenteel nog maar 0,5 procent in Frankrijk omdat benzine nog steeds in de minderheid is in vergelijking met diesel, maar voor de Franse suikerbietketen is ethanol een stijgende afzetmarkt.

Weldra E15 in de Verenigde Staten?

Ethanol heeft ook een mooie toekomst in de Verenigde Staten. De Amerikaanse overheid bereidt zich voor om niet enkel motorbrandstof E10, maar ook E15, hetzij 15 procent ethanol in benzine toe te laten met opheffing van het verbod met deze biobrandstof in de zomer te rijden, wanneer ze minder stabiel en meer volatiel is in de lucht. Dat zou moeten leiden tot een bijkomend verbruik van 61 miljoen ton maïs in de Verenigde Staten.

China heeft nood aan 12 miljoen ton ethanol

Maar in China heeft ethanol de beste toekomst. Om de olie-import te beperken zouden de Chinese autoriteiten E10, benzine met 10 procent ethanol, tot alle voertuigen kunnen uitbreiden in 2020. In dat geval zullen er 280 miljoen van rondrijden in China. Dit zou betekenen, volgens een expert van Donlink, dat er minstens 12 miljoen ton ethanol nodig is. China produceert al meer dan 5 miljoen ton met zijn eigen maïs, maar zal maïs moeten invoeren wil het zijn doelstellingen halen. ■

Bron: www.rfi

Goedkoper bioafbreekbaar plastic uit melkzuur

De voorbije jaren heeft bioplastic, ook wel PLA (polylactic acid) genoemd, zijn weg gevonden naar verschillende toepassingen zoals drinkbekers, theezakjes en verpakkingsmateriaal voor verse groenten en fruit. PLA-producten worden gemaakt van een biologische grondstof, suiker, en zijn composteerbaar. Het is ook biocompatibel en kan bijvoorbeeld gebruikt worden als hechtingsdraad die vanzelf vergaat. De keerzijde van de medaille is de hoge productiekost waardoor PLA geen volwaardig alternatief is voor plastics uit aardolie. De uitdaging is dus om het proces te vereenvoudigen en PLA zo goedkoper en aantrekkelijker te maken.

Volgens het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw VILT hebben de onderzoekers van het Centrum voor Oppervlaktechemie en Katalyse

van de KU Leuven nu een methode ontwikkeld die eenvoudiger en goedkoper is. "Door melkzuur te combineren met alcohol krijgen ze een vluchtige vloeistof. Die verdamt aan een lager kookpunt dan melkzuur op zich en zo besparen we energie. De dampen die vrijkomen, sturen we door een buis. Daar ontstaat met behulp van een katalysator een chemische reactie: melkzuur en alcohol worden weer van elkaar gescheiden, twee melkzuurmoleculen binden zich aan elkaar en vormen samen één lactidemolecule", legt professor Sels uit. Er worden bovendien geen toxische oplosmiddelen gebruikt en ook de bijproducten zijn recycleerbaar. De hele omzetting kan in één stap gebeuren en ingepast worden in de bestaande productieprocessen van PLA.

Nordzucker verwerft 70 procent van het kapitaal van het Australische Mackay Sugar

De tweede Duitse suikergroep Nordzucker en de tweede Australische suikergroep Mackay Sugar bereikten een akkoord, waarbij Nordzucker een meerderheidsbelang neemt van 70 procent van de groep Mackay Sugar, meldt Sugaronline. Nordzucker versterkt hierdoor zijn productiecapaciteiten buiten Europa. De aandeelhouders van Mackay Sugar moeten eerst voldoen aan bepaalde voorwaarden, zoals de verkoop van één van de vier suikerfabrieken.

Nordzucker moet 42 miljoen dollar eigen fondsen inbrengen voor een participatie van 70 procent in het kapitaal. Die inbreng zal vooral dienen voor

het opschroeven van de rendabiliteit van 700.000 ton suiker tijdens de komende jaren.

De groep Nordzucker wil door de overname in Australië kunnen groeien op de Australische markt en de Aziatische markten en hoopt dat de investeringen in de fabrieken van Mackay Sugar de resultaten van de groep positief zullen beïnvloeden.

ALLERLEI SUIKER

OPTIMAAL SCHOFFELEN

MULTICROP

MULTICROP GAMMA:
STERK EN EENVOUDIG
IN TE STELLEN

Naar nieuwe horizons

www.distritech.be
Tel: 04 377 35 45

Omgekeerd
schoffelelement

Omgekeerd frontschoffel-
element met snelle instelling
van de diepte per niveau.

Uw teelt.
Uw keuze.
Onze roeping.

KWS.
Onafhankelijk zoals u.

www.kwsbenelux.com

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

